

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXI. Contrariæ sententiæ rationes asseruntur, & soluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

illorum eremitarum Augulimanorum fuisse fa-
tentur idem Autores, nihil commune habere pos-
sunt. Ille enim erat vnica tunica nigra zona pellicea
fuccincta, quam nunquam soluebat, nec lauebat.
Dicitur, quod lauabant alia indumenta interna.
Respondeo primò D. Augulimum loqui de habi-
tu superiori, qui omnibus conspicuus est, de quo
etiam supra dixerat. *Non sit notabilis habitus vestis,*
nec affectus vestibus placere, sed moribus. Non de ha-
bitu interiori, quem nemo videt, cuius munditiei
nimius appetitus interiores animae sordes contra-
heret non solent: nimium enim studium munda ve-
stis non ponitur circa habitum internum, qui non
videtur ab alijs, & multi sunt interius nimium sor-
didi, qui tamen exterius nitidi videri volunt. Deinde
de illi eremita vestes internas habebant, quas vel
ipse, vel fulloes lauant, illorum habitus non er-
at talis, qualis erat habitus Pauli primi Eremitae,
Hilarionis, Antonij, Fulgentij, ac demum talis,
qualem Marquez, & illius similes contendunt, v-
nica videlicet tunica quam nunquam deponerent
sive per hyemem, sive per aestatem.

Dicit, quod illorum habitus erat, vel nigellus,
vel lactineus non artificialis, sed naturalis, & talis,
qualem natura praebebat, qualem legimus tulisse
Beatum Fulgentium, de quo ait, qui eius vitam
scripsit, *Sulco casulano nigello, vel lactineo pallio circū-*
dato iniegit. Verum hae euasio difficultatem non
tollit, nam neque D. Fulgentius, nec aliquis San-
ctorum Monachorum, vel Eremitarum vellem,
quam semel induit, vniquam lauisse repertus est,
imò de Sancto Hilarione insigni eremitarum pa-
rente legitur, illum sacculi, quo se mel indutus fuit,
nunquam aut mutasse, aut lauisse, cum superuaca-
neum esse diceret, munditias in cilicio quærere.
Deinde si habitus illorum eremitarum non erat
tunica nigra, sed vel nigra, vel alba, prout vellerum
natura concedebat. Non ergo habitus eremitarum,
quos ab Augulino institutos fatentur, erat tuni-
ca, siue cuculla nigra zona pellicea praecincta, sed
tunica, vel nigra, vel alba, quam naturalis velleris
color tribuebat. Vt quid ergo pro cuculla nigra tā-
topere decertant? Certè si hae responso admitta-
tur, falsitatis apertissima conuincuntur, quae de
ipsa cuculla nigra scribuntur in sermone D. Am-
broij, in Epistolis Valerij, & Sigiberti, & in ser-
monibus ad Eremitas.

Septima repugnancia notatur illis verbis: *Lana-*
rum etiam corpori, cum infirmitate necessitas cogit,
minime denegatur, sed sicut sine murure de consilio me-
dicinae, & infra neque eam ad balnea, siue quocumque
necessitas fuerit, minus quam duo, vel tres. Hae etiā ver-
ba crederem antiquis eremitis in solitudinibus
degentibus vnica tunica siue per aestatem, siue per
hyemem indutis, parum affabre conuenire. sanè
de B. Fulgentio, quem vitæ eremitæ à B. Augu-
stino institutæ verum exemplar producant, scri-
bit Autor illius vitæ Anonimus, qui illius discipu-
lus extitit c. 70 quod persuadentibus medicis, vt

lauacris balnearibus vteretur. *Nam quod balnea, re-*
spondet, facere poterunt, ne homo mortali explorata vita
sua tempore moriatur, si vero proximam mortem nec a-
quarum calidarum possunt sumentia repellere, cui in illi
obscuro persuaderi, vt rigorem dei seruata praesens in
sine dissoluam? Hæc sanctus ille Episcopus, qui cum
morti esset vicinus, ne rigorem suæ professionis
dissolueret, aquis balnearibus vt noluit.

Nec sufficere videtur ad has difficultates coi-
tandas, quod inquit Marquez, Eremitas à B. Au-
gulino institutos Cenobitas fuisse, non Anacho-
ritas: siue enim Anachoritas, siue Cenobitas fue-
rint, si tales erant, quales illos fuisse, tum ipse cap.
2. §. 4. tum alij passim affirmant, præcipuè Author
ille sermonum ad eremitas serm. 5. 14. 17. & 28. Fra-
ter Iordanus lib. 1. cap. 1. Paulus Bergomensis, Ce-
riolanus, & alij, nempe in solitudinibus viuentes,
cuculla nigra, eaque zona pellicea nonquam sol-
uenda induti, eadem prorsus difficultates manent,
& non tolluntur repugnancia, si dicatur, illos fuisse
Cenobitas, & non Anachoritas, vt conferenti
patet.

CAPVT VIGESIMVM PRIMVM.

Contraria sententia rationes af-
feruntur, & soluntur.

Contra sententiam tribus capi-
tibus proxime antecessentibus
firmatam producit Ioan. Mar-
quez. cap. 7. §. 13. leuissimas no-
nullas coniecturas, ad sua ten-
dum, B. Augulinum suam Re-
gulam non clericis canonicis,
sed etiam eremitis primitus scripsisse. Prima con-
iectura est. In editione Plantiniana Operum D. Au-
gulini edita est ipsa regula sub hoc titulo: *Regula*
B. Augulini ad seruos Dei. Certum verò est, illum
fuisse titulum fratrum illorum temporum, quod
mille testimonijs posset probari.

Respondeo, quid si pro vna Plantiniana editio-
ne sexcentas alias proferamus, quibus eadem re-
gula edita fuit sub titulo vel Speculi clericorum,
vel Regula de communi vita clericorum, vel Ser-
monis de communi vita clericorum? Præterea, yn-
de constat fratres illorum temporum omnes fuisse
eremitas Augulinos? Vel vnde constat ero-
mitas, qui nunc sunt, fuisse temporibus diu-
Augulini? Vnde etiam habent eremita, vel diuino,
vel humano iure, vel Christi, vel Papæ, vel Impera-
toris, vel alterius Principis priuilegio, quod ipsi so-
li nomine seruorum Dei nuncuparentur, vt cum
audis seruum Dei, statim eremitam Auguliniānū,
necesse sit intelligere? Ego enim fateor meam ig-
norantiam, istiusmodi priuilegia nunquam vidi.

Secunda coniectura, licet clerici canonici etiam
ipsi inter seruos Dei computari possent, tamen

verus

verus, & proprius illorum titulus erat, quo illos compellant Valentini Abbas in epist. 256. Dominos suos clericos illos vocans.

Respondetur. Clerici D. Augustini iure merito vocari poterant Domini, & nihilominus à consortio sanctorum Dei non excluderentur, nec consequenter à nomine. Nam & Augustinus vice versa vocat ipsum Valentini dominum, & tamen à consortio, & nomine sanctorum Dei non excluditur. videtur epist. 46. & 47.

Tertia Coniectura. B. Augustinus fundavit suam Regulam in Actis Apostolorum, præsertim in 3. c. ubi de communi vita Christianorum primitiua Ecclesie sermo habetur, quam vitam agebat Augustinus, prius quam clericos institueret.

Respondetur, in primitiua Ecclesia omnes fideles communem vitam ducebant tam clerici, quam laici, & multò magis clerici, inter quos tale institutum per aliquot sæcula duravit; & re vera tale institutum præfert ipsum nomen clerici, ut habes ex cap. duo 12. quæst. 1. Cæterum ut hæc ratio sapret, multò sane opus esset. Nam cetero B. Augustinus suam regulam in Actis Apostolorum fundauerit: Esto etiam antequam esset clericus, vel clericos institueret, communem vitam cum socijs & amicis apud agros proprios duxerit, quid inde? Num ex hoc sequitur, quòd vel fuerit eremita, vel quòd eremitas instituerit, vel quòd hanc regulam illis tradiderit, quæ toto Cælo ab illorum instituto distat, vel quòd eam non dederit clericis? minime gentium. neque vili licet acutissimus Logicus istiusmodi sequela per veram artem sillogisticam deducit.

III. Quarta coniectura. Iubet Augustinus fratres suis manibus laborare, & lucrum in commune conferre, & de eo viuere. Hoc in eremitas optimè quadrat, non in clericos, qui de redditibus Ecclesiarumalebantur.

Respondetur. B. Augustinus in regula iubet, ut nullus sibi aliquid operetur, sed ut omnia opera nostra in communi fiant, maiori studio, & frequentiori alacritate, quam si nobis singuli propria faceremus. Quòd verò operemur manibus ita, ut aliquid lucrèmur, & lucrum in commune conferamus, ut inde sumptus pro victu, & vestitu necessarios nobis faciamus, in regula nostra, non legitur: sed etsi legeretur, quàm optimè in clericos illorum temporum quadraret, colligitur ex Actis Apostolorum, & ex epistolis Pauli, in quibus Petrus & Paulus, qui erant Apostoli, nihilominus leguntur proprio labore manuum sibi ipsis victum comparare voluisse, ut B. Augustinus notauit in lib. de Opere monachorum. Colligitur etiam ex Decretis Concilij IV. Carthaginensis cap. 51. & duobus sequentibus, cui B. Augustinus interfuit, antequam regulam scriberet, & ex alijs, quæ videri possunt apud Gratianum in suo Decreto 91. d. Esto etiam clerici Hispanenses ex redditibus Ecclesie alerentur, vtile tamen erat, illos ad ocium fugiendum, &

bonam valedudinem seruandam, aliquid manibus suis operari.

Postrema coniectura deducitur ex diuersis modis, quibus B. Augustinus utrunque Ordinem instituit, eremitarum, & clericorum, quæ coniectura quoniam nullo solido fundamento subnixæ est, silentio præmittitur, ne tempus conteramus. Hoc vnum aduertentes, falsum omnino & contra omnem veritatem esse, quod idem Autor pag. 109. & 104. scribit, in reformatione Ordinis Canonici per Concilium Aquisgranum habitum facta, nõ sit mentionem Regulæ B. Augustini, quia Ordo Canonice, de quo in eodem Concilio agebatur, supponebatur à Concilio diuersus ab Ordine per D. Augustinum instituto, quando Regulam scripsit. Hoc inquam falsissimum est, nam si illi diuersi erant à canonicis per D. Augustinum institutis, cur pro illorum reformatione recitati sunt à Concilio sermones ipsius B. Augustini de communi vita clericorum. & in libello pro eadem reformatione edito registrati, nimirum cap. 112. & 113. Dices, ac licet tibi registrati fuerint duo sermones priores, non tamen registrata fuit Regula Respondetur, Regula non fuit registrata, quia supponebatur tanquam notissima, secundum quam omnes canonici passim confluuerant profiteri, quia in ob causam vocabatur per anthonomasiam regula canonice: sed nihilominus cum fuerit scripta post primum, & secundum sermonem, & dicatur sermo tertius in ordine de communi vita clericorum, fuisse ad conuincendum, quòd Ordo ab Augustino institutus, siue rectius restitutus, non fuit diuersus ab Ordine canonicorum, de quibus in Concilio Aquisgranum habito mentio habetur. Porro in hoc verò dicitur, cum ait, causam, ob quam Concilium dicta regula non meminit, fuisse, quia mens concilij erat, exactam quandam viuendi normam ex dictis Sanctorum Patrum, & sacris canonibus collectis, ipsis canonicis præbere, quæ non ita exactè in ipsa Regula B. Augustini habetur, sicut habetur in Regula B. Benedicti: & idè supposita ipsa Regula tanquam notissima Concilium in colligendis Canonibus, & dictis Sanctorum Patrum laborauit. Quòd præterquam ab Aymonio Historico illorum temporum lib. 5. de rebus gestis Francorum cap. 10. & 17. notatum fuit, colligitur satis euidenter ex alio Concilio Aquisgranum habito cap. 15.

CAPVT VIGESIMVM SECUNDVM.

Quis nam fuerit Clericorum Canonicorum à D. Augustino institutorum verus habitus, & quale indumenti genus esset,

quod

quod Birrum vocabatur.

I. **R**ater ea, quæ pro cõmissi Patris institutio hætenus deducta eadem veritas aliterior, & à signo facta delatione clericum certissime confirmari. Nam certum, & proitrum vestitute proterum, non facit monachum, sed professum, & Regularibus, Nihilominus de delatione habitus regularis ad Regularis instituti professionem legitimum, nullus sciens, & prudens negabit. Quam probemus B. Augustinum etiam piscopali positum communem habitum clericorum cum ipso viuendum præceptum erit, quoniam fuerit clericorum proprius, & verus habitus, per quem B. Augustinus serm. 2. de clericorum satis sufficienter his veris visus fuit, cum ait: *Nemo dat Birrum, nisi vel aliquid aliud, nisi in commune.* Verbis colligimus, duo externum vel genera habitum clericorum canonice instituti continuentium constituisse, (nisi nunc non querimus,) Quorum Birrus, alterum tunica linea, quibus tertium genus mea opinione addebat talaris tunica. Nam illos sub tunica aliquid indumenti oblongi & talaris, & veritati consentaneum quale indumentum esset Birrus, quale tunica linea, cuiuslibet formæ, aut materiam illorum visus, explicare, hoc oportet. Dicemus primo de Birris in hoc capitulo de de tunica linea & alijs indumentibus verba faciemus.

II. **C**irca Birros sex inquiremus. Primum, quæ illius vestis illud esset, quod obiectebatur. Secundò, quæ illius esset forma, ex qua materia conici consueuerit, & esset coloris. Quintò, quæ persona portaret. Sextò, quo tempore, & quibus indumentibus. Circa primum quæ sit mensura ad Regulam B. Augustini censuram Birrum idem fuisse, quod Birrum, quod crederet nomen Birrus, vobis nomine graeco piron deductum, quod vel igneam, siue quod idem est, coloris ignis, in qua sententia fuerunt etiam in tholici. Coriolanus referente Marquæ in initio dixit, Birrum Augustinianum retum clericale, quo etiam Episcopi clericis, verum etiam ex Monachis affertur, & citat in eadem sententiam Lut. Angelis lib. quarto, de Vita Diui Au-